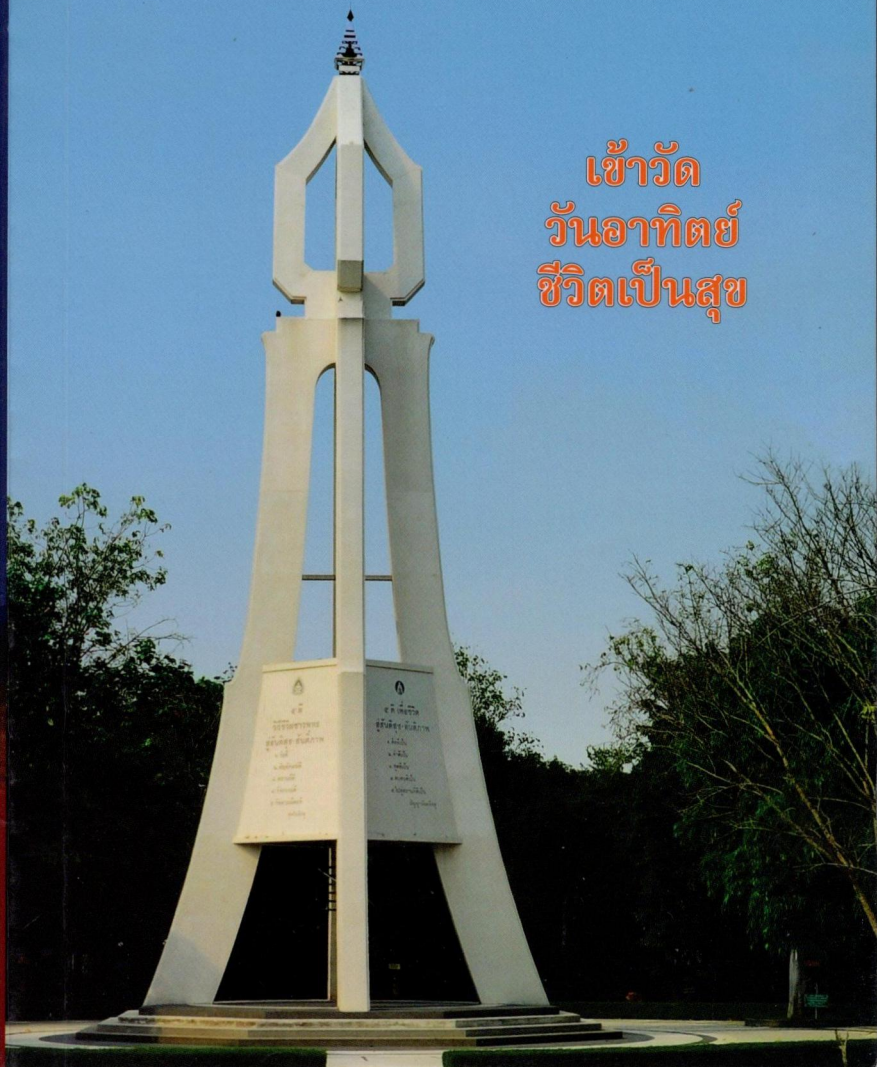

เที่ยวแดนอันแสนสุข วัดปัญญานันทาราม

ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

เข้าวัด
วันอาทิตย์
ชีวิตเป็นสุข

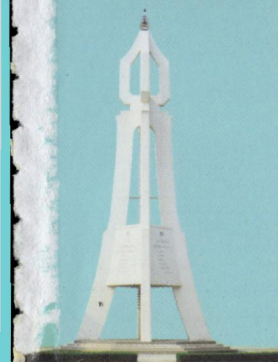
หนังสือเที่ยวแดนอันแสนสุข
วัดปัญญานันทาราม
สนับสนุนการพิมพ์โดย
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เที่ยวแดนอันแสนสุข
วัดปัญญาบันฑิตาราม

ตำบลคลองหก

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

อนุโมทนาบุญ

>โลกยุคปัจจุบัน เป็นโลกที่ให้โอกาสทุกคนได้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมกันเรียนรู้ ดังนั้นจึงมีการจัดให้คนได้มีการท่องเที่ยว จนกล่าวได้ว่าเป็นงานสำคัญของทุกประเทศทั่วโลก

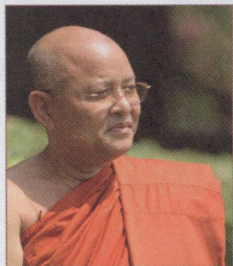
การท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ มุ่งแสวงหาความสุขสำราญมากกว่าความสุขสงบเย็น หรือความสุขที่ก่อให้เกิดสันติสุข

การท่องเที่ยวแสวงหาความสุขสำราญ คือเน้นการที่จะมุ่งให้วัตถุภายนอกมาสนองให้เกิดความสุข ทุกอย่างจึงถูกทำลาย ทั้งธรรมชาติ วัฒนธรรม รวมถึงมนุษย์ด้วยกัน ดังที่เราต่างก็เคยเห็นว่ายุคโลกาภิวัตน์หรือยุคไอที ทุกอย่างจึงรวดเร็ว ผลจากความรวดเร็วทำให้ธรรมชาติก่อความวิบัติให้กับโลกอย่างรวดเร็ว นี่คือการที่ทุกคนมุ่งแสวงหาแต่ความสุขสำราญ

ขออนุโมทนากับอาจารย์ยุพดี สาตรา เสด็จพรณ ที่ได้เชิญชวนให้เพื่อนมนุษย์ได้แสวงหาการท่องเที่ยวที่นำผู้ไปท่องเที่ยวให้พบกับความสุขสงบเย็นหรือความสุขที่ก่อให้เกิดสันติสุข วัดปัญญานันทาราม ซึ่งถือว่าเป็นดินแดนของชาวพุทธร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันรักษา ร่วมกันประพฤติปฏิบัติ เพื่อร่วมกันมารับความสุขสงบเย็น

อาจารย์แนะนำว่า แม้การท่องเที่ยววัดที่มีอยู่ในปัจจุบัน คือเที่ยวแบบ “วันเดียว ๙ วัด” กลับมาเที่ยวแบบใหม่ในวัดปัญญานันทาราม นั่นคือ “วัดเดียวเที่ยว ๓ วัน” หรือ “วัดเดียวเที่ยว ๙ วัน” หรือ “วัดเดียวเที่ยว ๑ วัน (เน้นวันอาทิตย์)”

พระปัญญานันทภุมม (ส.ณ. สุกโร)

หนังสือเล่มนี้ ถือว่าเป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่เป็นคู่มือหรือเพื่อนผู้ร่วมเดินทาง เพื่อแสวงหาความสุขสงบเย็น ที่นำสันติสุขสู่ชีวิต ขออนุโมทนาและอนุโมทนา เชื่อว่าผู้ได้รับหนังสือเล่มนี้ร่วมอนุโมทนาและได้ประโยชน์ตามเจตนาของผู้เขียนและรวบรวมอย่างตั้งใจ

สาธุ สาธุ อนุโมทามิ
พระปัญญานันทมุนี (ส.ณ. สุกโร)

คำนำ

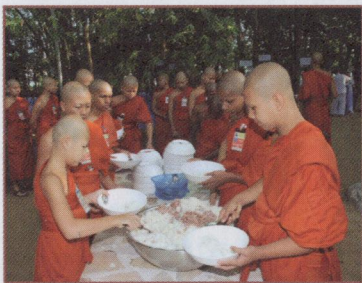
> **เที่ยวแดนอันแสนสุข:** วัดปัญญา-
นันทาราม เขียนโดยชาวพุทธที่ไม่ใช่ชาววัด คือ
ไม่ได้เข้าวัดเป็นอาจิณ แต่โชคดีได้ฟังธรรมะ

จากพระเดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิต-
นันทิกฤษและพระเดชพระคุณหลวงพ่อ
พุทธทาสภิกขุ อย่างซาบซึ้งมาตั้งแต่

วัยเด็ก และโชคที่ได้ฟังธรรมะ
จากพระเดชพระคุณพระปัญญา-
นันทมุนี (ส.ณ. สุกโร) เมื่อจัด
กิจกรรมให้นักศึกษาได้เข้ามา
เรียนรู้ธรรมะ ศึกษาเทคนิคการ
สอนธรรมะและการจัดการสภาพ

แวดล้อมในวัดปัญญานันทารามบ่อยครั้ง มีความสนใจยิ่งและรู้สึก
คุ้มค่ากับการเป็นชาวพุทธเมื่อลูกศิษย์กล่าวว่า “น่าจะได้อยู่จำวัดนี้
มานานแล้ว” “ขอบคุณอาจารย์ที่แนะนำผม” “หนูไม่กลัวการ
สอนวิชาศีลธรรมแล้ว” “หนูจะกลับไปชักชวนเพื่อนๆ และญาติ
พี่น้องมา”

นานมาแล้วเคยเขียนเรื่องเที่ยววัดปัญญานันทารามลงใน
วารสารของมหาวิทยาลัย แต่สั้นกว่านี้มาก คราวนี้เขียนค่อนข้าง

ยาว เพราะวัดมีพัฒนาการเร็ว และตนมีเวลา
ศึกษาเรื่องราวของวัดและปฏิบัติธรรมในวัดมาก
ขึ้น รวมทั้งได้มาเยี่ยมเยือนวัดบ่อยครั้งขึ้น เมื่อ
บอกความตั้งใจว่าจะเขียนเรื่องนี้ กัลยาณมิตร
ร่วมรุ่นบวชเนกขัมมะบารมีก็ให้กำลังใจด้วยรอย
ยิ้มและการพยักหน้าทำดาวาวอีก

ทั้งตั้งคำถามว่า “จะเสร็จ
เมื่อไร” “ทำอย่างไรจะได้
อ่าน” จึงมีกำลังใจว่าจะมี
ผู้อ่านแน่ๆ

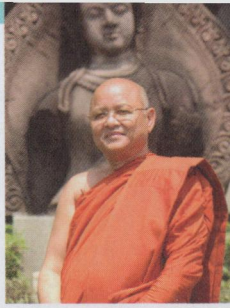

การแทรกธรรมะเข้ามาใน
เรื่องมีมากกว่าต้นฉบับเดิม เกิดจาก
ความเมตตาของหนูปอนด์ “สุภาวดี
อุเทนท่า” ที่กรุณาแนะนำให้เพิ่มเติม
ขอบคุณหนูเตี้ย “สมพร สุนทรา” ที่
กรุณาช่วยพิสูจน์อักษร ค้นหาภาพให้
เข้ากับเรื่อง รวมทั้งจัดหน้าในต้นฉบับ
นับเป็นบุญยิ่งหากเรื่องที่เขียนนี้จูงใจให้
กัลยาณมิตรผู้อ่านเข้าวัดปฏิบัติธรรม
เพิ่มขึ้น บุญนี้เกิดจากสำนักในพระ
มหากุณาธิคุณของพระพุทธเจ้าและ
สำนักในความเมตตาของพระเดช
พระคุณท่านเจ้าคุณพระปัญญาอันหมณี
(ส.ณ. สุภโร) ต่อครอบครัวของเรา
โดยเฉพาะลูกชายผู้จากไป

ยุพดี สาดรา เสด็จพรณ

ส า ร บั ญ

๘

วัดปัญญานันทาราม
หนึ่งในทรัพยากรท่องเที่ยว
อัน มี อั ต ลั ก ษ ณ์

๑๘

สิ่งที่ควรค้นหาให้พบและ
สิ่งที่ค้นหาเท่าไรไม่มีวันพบใน
วัดปัญญานันทาราม

๒๓

หันหน้าเข้า(ชม)วัด

๓๘

สิ่งสำคัญควรรู้

วัดปัญญาบันการาม หนึ่งในทรัพยากรท่องเที่ยว อันมีอัตลักษณ์

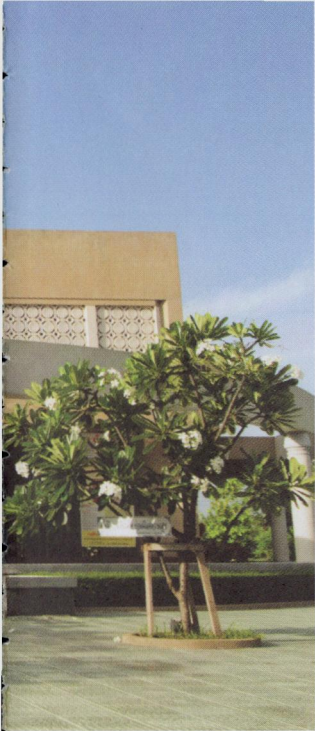
อุโบสถบุษชาธรรม รำลึกคุณ

> **วัด** เป็นหนึ่งในทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลายของประเทศไทย อันเป็นดินแดนที่พระพุทธศาสนา ดำรงอยู่อย่างมั่นคง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น ๓ ประเภทคือ ประเภทธรรมชาติ ประเภทโบราณสถาน โบราณวัตถุ

และวัด และประเภทวัฒนธรรมประเพณีและการแสดง แต่วัดปัญญานันทารามเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวทั้ง ๓ ประเภทในแหล่งเดียวกัน เพราะร่มรื่นด้วยสวนป่า มีนกกาอยู่อาศัยแฝงตัวหลบภัยได้อย่างอบอุ่นและปลอดภัย มีท้องทุ่งและบึงกว้างให้เห็นไกลสุดตา มีพุทธสถาปัตยกรรมและพุทธศิลป์เป็นปริศนาธรรมให้ขบคิด มีประวัติความเป็นมาเปี่ยมเกียรติยศ น่าภาคภูมิใจ มีกิจกรรมปฏิบัติธรรมหลากหลาย ให้ชาวพุทธลดทุกข์ทวีสุขสงบอย่างไม่เบื่อหน่าย

โดยทั่วไปผู้คนไปวัดต่างวัตถุประสงค์กัน ผู้สูงวัยและผู้เข้าใจชีวิตไปแสวงหาความสุขสงบใจ ผู้มีความหมายมั่นในบางสิ่งบางอย่าง

หรือผู้มีความทุกข์ไปสะเดาะเคราะห์
หรือขอพรพระเพื่อเป็นกำลังใจ บาง
คนไปแก้บนเมื่อได้ตั้งใจหมาย หนุ่ม
สาวมากมายไปเสี่ยงเซียมซีเพื่อหวังคำ
ทำนายที่ต้องใจ เช่น ความโชคดี
ความสำเร็จและความก้าวหน้าในชีวิต
รวมทั้งเนื้อคู่ที่หมายปอง บางคนไป
ขึ้นชมสถาปัตยกรรม หลายคนไปชม
ศิลปะด้านจิตรกรรม ประติมากรรม

ศิลปินอาจเลือกวัดที่สวยงามสงบร่มรื่นเพื่อวาดภาพหรือถ่ายภาพ
หลายคนไปกราบพระ ไปสวดมนต์ ไปสันทนาธรรม ไปเข้าพระ ไป
รดน้ำมนต์ ไปทำบุญวันสำคัญของตนเองหรือญาติมิตร ไปทำบุญวัน
สำคัญของศาสนา บางคนไปเพียงเพราะรู้สึกว่าเป็นชาวพุทธ
หลายคนมุ่งไปปฏิบัติธรรม หลายคนไปวัดอย่างจำใจเพราะถูกหน่วย
งานกึ่งบังคับให้ไปอบรมคุณธรรม และยังมีผู้คนไปวัดด้วย
วัตถุประสงค์อื่นอีกนานาประการ ที่มักเพี้ยนไปจากวิถีพุทธ

คำว่า เทียววัด จึงหมายถึง การทำกิจกรรมดังกล่าวอย่างใด
อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ขึ้นอยู่กับเวลา
และแตกต่างไปตามศรัทธา

แต่ศรัทธาอาจเกิดจากความหลงผิด ดังนั้น
พระเดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิตนันทิกขุ พระ
สุปฏิปันโน ผู้ให้กำเนิดวัดบัณญานันทาราม เมื่อ
พ.ศ. ๒๕๓๔ สอนว่า พระพุทธศาสนาสอนให้คน

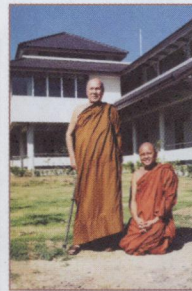
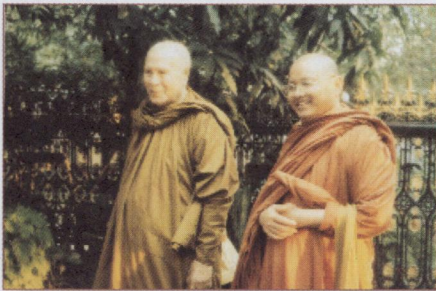

เชื่อโดยใช้เหตุผล ใช้ปัญญา...ถ้ามี “ศรัทธา” ขึ้นต้น ต้องมี “ปัญญา”
ประกบท้าย ศรัทธา ศิล สมาธิ ปัญญา ต้องอยู่ด้วยกัน เพราะ “มี
ศรัทธา” แต่ “ขาดปัญญา” จึงมงงาย เชื่อง่ายเชื่อดาย ใครเขาก็จูง
จมูกไปได้ตามปรารถนา เสียผู้เสียคน ถูกหลอกถูกตุนยุบยับไปหมด
ใครเขาพูดอะไรเชื่อทั้งนั้น และท่านสอนว่า

“เป็น ชาวพุทธควรใส่ใจสามเรื่อง”

๑. ใจที่ไม่รู้ว่าการดูโหร ผูกดวง
ดูฤกษ์ ดูยาม สะเดาะเคราะห์ที่เขาพูด
ถึงกันนั้นมีอยู่ในโลกนี้

๒. ใจที่ไม่รู้ว่าการทรงเจ้าเข้าผี
แสดงอิทธิปาฏิหาริย์ในโลกนี้ที่เขาพูด
ถึงกันนั้นมีที่ไหน

๓. ใจที่ไม่รู้ว่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ผู้มีฤทธิ์เดช การปลุกเสก
ลงเลขลงยันต์ที่เขาพูดถึงกันนั้นมีอยู่ที่ใดบ้าง

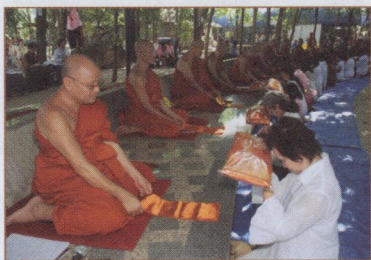
ขอให้ใจในสามเรื่องนี้ ชาวพุทธจะมีสติปัญญาไม่ถูกหลอกถูกต้ม
สำหรับผู้ไปวัดเพราะมีความทุกข์ พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็จะสอนว่า
“ถ้าเราไม่รู้จักกรรมะเราก็ยังมองไม่ออกว่าปัญหาเกิดจากอะไร จะหา
วิธีแก้ได้อย่างไร เราก็มักจะไปแก้โดยวิธีอื่นๆ เช่นเราไปแก้โดยวิธี
สะเดาะเคราะห์ วิธีเสี่ยงโชค ไปไหว้พระ ๕ วัด ๗ วัด ๙ วัด แต่ก็ยังไม่
ได้แก้ที่ต้นเหตุของปัญหา ไปหา ไปกราบ ไปอ้อนวอน ก็จะได้ใน
ส่วนของความสบายใจ เป็นการเปลี่ยนอารมณ์ชั่วขณะ”

การเที่ยววัดที่ตรงใจพระคุณเจ้าแห่งวัดปัญญาบันฑารามผู้มุ่งมั่นสืบสานพระพุทธศาสนา ที่เป็นเนื้อแท้ที่สุด **คือการเข้าวัดปฏิบัติธรรม** เป็นกุศลที่สุด เพราะหากทุกคนปฏิบัติธรรม สังคมย่อมอยู่เย็นเป็นสุข

พระเดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันท์ภิกขุ เมตตาอธิบายว่า “ธรรมะเป็นผู้คุ้มครองเรา รักษาเราให้มีความสุข แต่ธรรมะจะมากคุ้มครองเราไม่ได้ถ้าเราไม่เข้าหาธรรมะ เหมือนอาหาร มันจะแก้หิวไม่ได้ถ้าเราไม่รับประทาน น้ำจะแก้กระหายไม่ได้ถ้าเราไม่ดื่ม ธรรมะก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่เอามาปฏิบัติ ธรรมะก็ช่วยเราไม่ได้ เรามีความสุข ความเจริญ ก็เพราะเราปฏิบัติธรรมะ” และให้สติเพิ่มเติมว่า “เอาแต่ทำบุญโดยไม่ศึกษาธรรมะ ก็ต้องประสบความยุ่งยากลำบากใจ แม้จะรำรวย ก็รวยไว้สำหรับเป็นทุกข์” และ “กุศลที่ควรทำโดยไม่ต้องลงทุนอะไรเลยนั้น คือการชำระใจของตนให้สะอาด เป็นงานที่ทำโดยไม่ต้องรบกวนใคร เป็นงานที่ให้ผลมาก เป็นงานที่ทำให้อายุพระพุทธศาสนาถาวรสืบกาลนาน”

ท่านจึงเมตตาชักชวนให้เราเข้าวัดปฏิบัติธรรม เมื่อเราเข้าวัดบำเพ็ญบุญ ขณะสวดมนต์ผู้สวดมีความสำรวมกาย วาจา กล่าวแต่

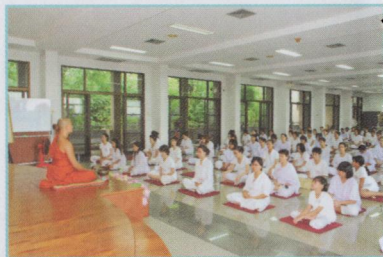
คำพุทธภาสิต เรียกว่า ศีล จิตใจของผู้สวดจะจดจ่อกับบทสวดมนต์ไม่วอกแวก เรียกว่า สมาธิ ผู้สวดมีความเพียรที่จะละความชั่วระลึกแต่สิ่งที่ดีงาม รู้ตัวทั่ว

พร้อมว่าตนกำลังทำความดีอยู่เรียกว่าบุญญา จึงปฏิบัติครบถ้วนตามหลักไตรสิกขา จิตใจย่อมเปี่ยมด้วยบุญ และได้บุญมากดังที่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) กล่าวว่า “บุญกุศลที่ได้หลังสวดมนต์นั่งสมาธิ และแผ่เมตตาเท่ากับสร้างโบสถ์ทั้งหลัง”

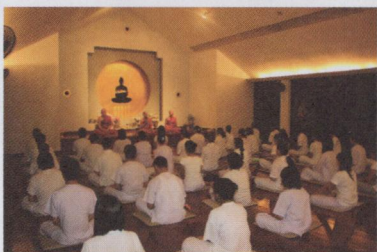
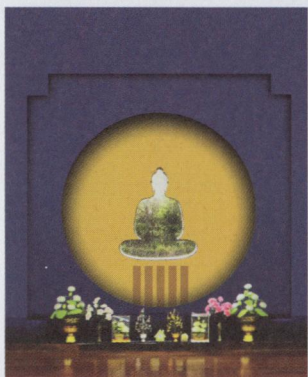
การมาเที่ยววัดปัญญานันทารามนักท่องเที่ยวจะได้พบกับ “หัวใจพระพุทธศาสนา” ที่พระอัสสชิอธิบายใจความโดยย่อที่สุดของศาสนาพุทธแก่พระสารีบุตรว่า

“เย ธัมมา เหตุปภะวา เตสัง เหตุ ตถาคโต
เตสังญะ โย นิโรธะจะ เอวังวาที มหาสมณ

แปลว่าสิ่งทั้งหลายเหล่าใด
เกิดมาแต่เหตุ พระตถาคตเจ้าท่าน
ทรงแสดงเหตุของสิ่งเหล่านั้น พร้อม
ทั้งแสดงความดับสิ้นเชิงของสิ่งเหล่านั้น
เพราะหมดเหตุ พระมหาสมณะ
เจ้ามีปกติตรัสอย่างนี้” ซึ่งพระเดช
พระคุณหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ
อธิบายโดยง่ายว่า “พระพุทธองค์
ตรัสว่า เราสอนเรื่องเดียวคือเรื่อง
ความทุกข์และการดับทุกข์ได้ แต่
กาลก่อนก็ดี บัดนี้ก็ดี ต่อไปข้าง
หน้าก็ดี เราประกาศแต่เรื่องความ
ทุกข์และการดับทุกข์”

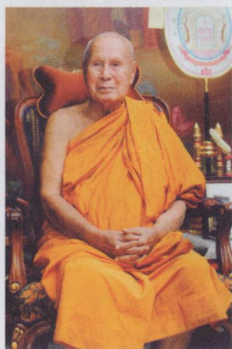

เกี่ยวกับเรื่องหัวใจพระพุทธศาสนานี้ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ
พุทธทาสภิกขุแห่งสวนโมกขพลาราม สอนไว้ในหนังสือ หัวใจของ
ธรรมะโดยหลักพื้นฐานว่า “ไม่ต้องสนใจศึกษาประวัติของศาสนา
ประวัติของศาสดา ไม่สนใจเรื่องปาฏิหาริย์ ไม่สนใจเรื่องสิ่งแวดล้อม
ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีรีตอง ไสยศาสตร์ หรือแม้แต่เรื่องบ้าน
เรื่องเมือง เจาะจงลงไปเรื่องที่ควรเจาะจง คือเรื่องดับทุกข์ในจิตใจ
ของตนเองอย่างไร ก็จะเรียกว่าเป็นผู้ตรงไปยังหัวใจของธรรมะ โดย
หลักพื้นฐาน ไม่จำเป็นต้องเสียเวลากับเรื่องที่ไม่จำเป็น กระทำ
อย่างเฉียบขาดจริงจังกับสิ่งที่ควรจะทำ ตัวเรื่องทุกข์ เรื่องดับ
ทุกข์”

พระเดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิตนันทิกุญ กล่าวชัดเจนด้วยความเมตตาที่จะให้ผู้เข้าวัดบัณฑิตนันทารามได้รับประโยชน์สูงสุดในชีวิตและพ้นจากความหลงผิดว่า

“โยมมาวัดนี้ อย่ามาเพื่อเรื่องอื่น มาเพื่อการศึกษา มาได้ถามปัญหาชีวิตเรื่องธรรมะ วัดเป็นสถานที่ให้การศึกษา ไม่ใช่เป็นสถานที่จัดราว มีละคร มีลิเก เรื่องเหลวไหลทั้งนั้น ไม่มีนโยบายสอนคนหรือหาเงินด้วยการเอาดนตรีมายั่วคน เราต้องสอนคนให้ฉลาด แล้วเราจะสบายไม่ต้องลำบากเพราะคนเขารู้ว่าพระต้องการอะไร เขาเอามาให้เท่าที่จำเป็น ไม่ให้เกินความต้องการ

ไม่ใช่ชื้อบุญ ชื้อสวรรค์ ชื้อวิมาน ทำบุญจนหมดตัวมันไม่ถูก ทำให้มันพอดิบพอดีจึงจะใช้ได้ พระที่สอนมีน้อย พระเทศน์ไม่ค่อยเป็น เป็นพระหมอดู ดูดวงรดน้ำมันต์ เขกบาลมันไม่ถูก คณะสงฆ์ยังไม่คิดพัฒนาให้มันดีขึ้น อยู่มันเป็นอย่างนี้ ต่อไปมันเสื่อม ไปไม่รอด เราต้องหาแนวทางที่ถูกต้อง”

วัดบัณฑิตนันทารามจึงเผยแพร่แต่เนื้อแท้ของพระพุทธศาสนา ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้พบกุศลที่ใฝ่หา ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อบุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม ได้สอนไว้ในหนังสือคู่มือมนุษย์ว่า

A close-up photograph of several pink orchids in various stages of bloom. The flowers have delicate, layered petals with some showing darker pink or purple centers. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting foliage. The lighting is natural, highlighting the texture of the petals.

“กุศล แปลว่า ความฉลาด ในที่นี้หมายถึง ความรู้ที่ถูกต้องที่สุดว่าอะไรเป็นอะไร โดยเฉพาะก็คือว่าอะไรเป็นความทุกข์ อะไรเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ อะไรเป็นความไม่มีทุกข์ อะไรเป็นวิธีให้ถึงความทุกข์นั้น นี่เรียกว่า ความฉลาดหรือกุศล เป็นกุศลถึงที่สุด เป็นความฉลาดถึงที่สุด อยู่ที่ตรงนั้น”

คำสอนของพระเดชพระคุณหลวงปู่พุทธทาสภิกขุ และพระเดชพระคุณหลวงปู่ปัญญานันทภิกขุ ถวายทอดมาถึงวัดปัญญานันทาราม สืบทอดโดยพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระปัญญานันทมุนี (ส.ณ.สุกโร) เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน รวมถึงคณะสงฆ์ที่ปฏิบัติศาสนกิจภายในวัด

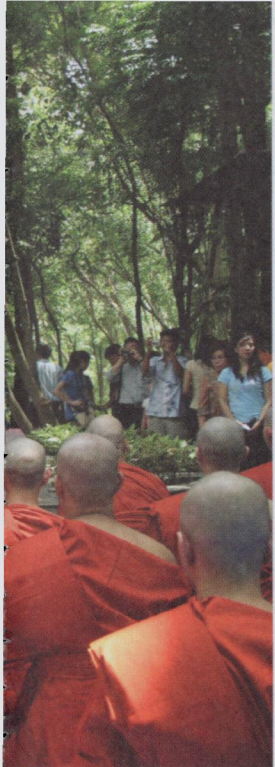

สิ่งที่คุณควรค้นหาให้พบและสิ่งที่ ค้นหาเท่าไรไม่มีวันพบในวัด ปัญญานันทาราม

> **สิ่งสุดท้าย**ที่คุณควรค้นหาให้พบในวัดปัญญานันทาราม

๑. อิสระแต่ควบคุม
๒. เดี่ยวแต่ไม่เปลี่ยว
๓. ร่วมสมัยกับเจ้าชายสิทธัตถะและพระพุทธเจ้า
๔. ความพอเพียงอันแสนสุข
๕. ความร่มรื่นของพรรณพฤกษ์ตรึงใจ

๖. การถ่ายทอดธรรมะเพื่อความสงบเย็นแผ่
ด้วยอารมณ์ขันโดยพระอาจารย์หลายรูป
๗. เสี่ยงสวดมนต์ที่ไพเราะมีพลังดังก้องกังวาน
ของพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระปัญญานันท-
มุนี (ส.ณ. สุภโร) ท่านเจ้าอาวาส
๘. ปรีศนาธรรมในสถาปัตยกรรมและธรรมชาติ
ของวัดปัญญานันทารามทุกแห่ง อาทิ อุโบสถ
บุษบาธรรม รำลึกคุณ ทั้งภายในและภายนอก
อาคาร อาคารเฉลิมพระเกียรติ ภูษาธรรมหรือ
กำแพงภูเขา สวนป่ากาญจนาภิเษก สวนป่าสาละ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-
กุมารี ฯลฯ
๙. สีสมาที่ไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร
๑๐. เจดียระฆังสันติสุข สันติภาพ "Bomb to
Bell"

๑๑. ลานหินโค้งและไก่อ่แจ้
๑๒. ศาลา ณ ระนองและกลุ่มกุฏิ
พุทธสาวก
๑๓. สำนักงาน เพื่อติดต่อทำ
กิจกรรมทุกชนิด รวมทั้งการถวาย
ปัจจัยทำบุญ พร้อมทั้งรับใบ
อนุโมทนาบัตร

๑๕. หนังสือพระพุทธศาสนาวัดปัญญานันทาราม

- ◀ ๑๕. กิจกรรมที่น่าสนใจและประทับใจของเด็กๆ ตั้งแต่วัยอนุบาล ประถม และมัธยมในวันอาทิตย์และวันสำคัญทางศาสนา หรืออาจเป็นวันธรรมดาโดยเฉพาะอรรถรสจากนิทานธรรมะโดยหนูน้อยวัยอนุบาล

๑๖. ข้ามมาตราบาน (น้องกะละมัง) สำหรับตักอาหารเข้าและเพลน้ำปานะในยามเย็นที่แสนอร่อยทุกชนิด

๑๗. อาทิตย์อัสดงสุดแสนงดงามประทับใจ

๑๘. เมรุเผาคอนเป็น

๑๙. กินข้าวจานแมว อาบน้ำในคู อยู่กุฏิเล่าหมู ฟังยุงร้องเพลง

> สิ่งที่คุณไม่มีวันพบในวัดปัญญานันทาราม

๑. ตู้หยอดเหรียญหรือหย่อนธนบัตร หรือตู้บริจาคในอุโบสถ

๒. เข็มชီးและคำทำนาย

๓. พระเครื่อง ตะกรุด ประคำ

๔. สะเดาะเคราะห์ สืบชะตาราசி แก้นรตน้ำมันต์ เขก
กบาล เป่ากระหม่อม

๕. ดุฤกษ์ยาม ทำนายดวงชะตา

๖. ชื้อบุญ ชื้อสวรรค์ ชื้อวิมาน

๗. พิธีกรรมเชิงอภิหาร ไสยศาสตร์ปลุกเสกลงเลขลงยันต์

๘. ปิดทองพระพุทธรูปหรือตักบาตรบูชาพระประจำวัน

๙. การจำหน่ายดอกไม้ธูปเทียน

๑๐. ลานเจดีย์ โศศ ที่ใส่กระดูก

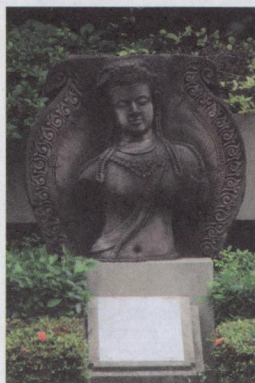
๑๑. เมรุเผาศพ

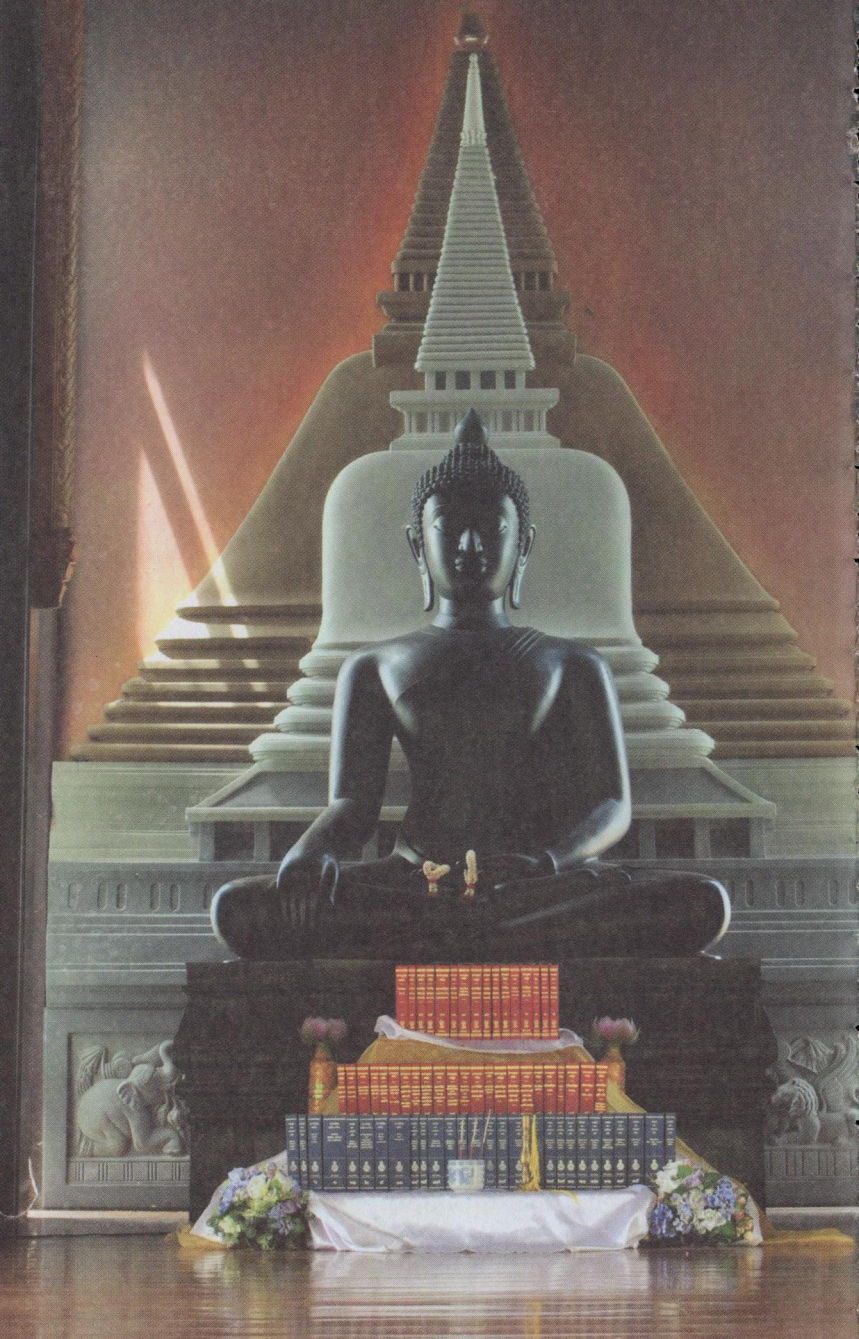
๑๒. ความว่างงานและการอยู่อย่างนิ่งเฉยของพระคุณเจ้า
สามเณร แม้ชี อุบาสก อุบาสิกาประจำวัด

นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนวัดปัญญาบันฑาราม แล้วรู้สึกว่
“วัดนี้ไม่เหมือนวัด” จึงควรทำความเข้าใจใหม่และรู้สึกใหม่ว่า
“วัดนี้สมกับเป็นวัดที่แท้จริง”

คุณ มา เทียบ ถูกวัดแล้ว

“หากว่าวัด หมายถึง สถานที่รวม
ของโบสถ์ วิหาร ลานเจดีย์ ที่ใส่
กระดูก ที่นี้อาจไม่ใช่วัด แต่ถ้าวัด
คือที่สะอาด สว่าง สงบ หรือสถาน
ที่บำเพ็ญบุญ ให้ทาน รักษาศีล
เจริญภาวนา ที่นี้คงเป็นวัดได้อย่าง
แท้จริง”

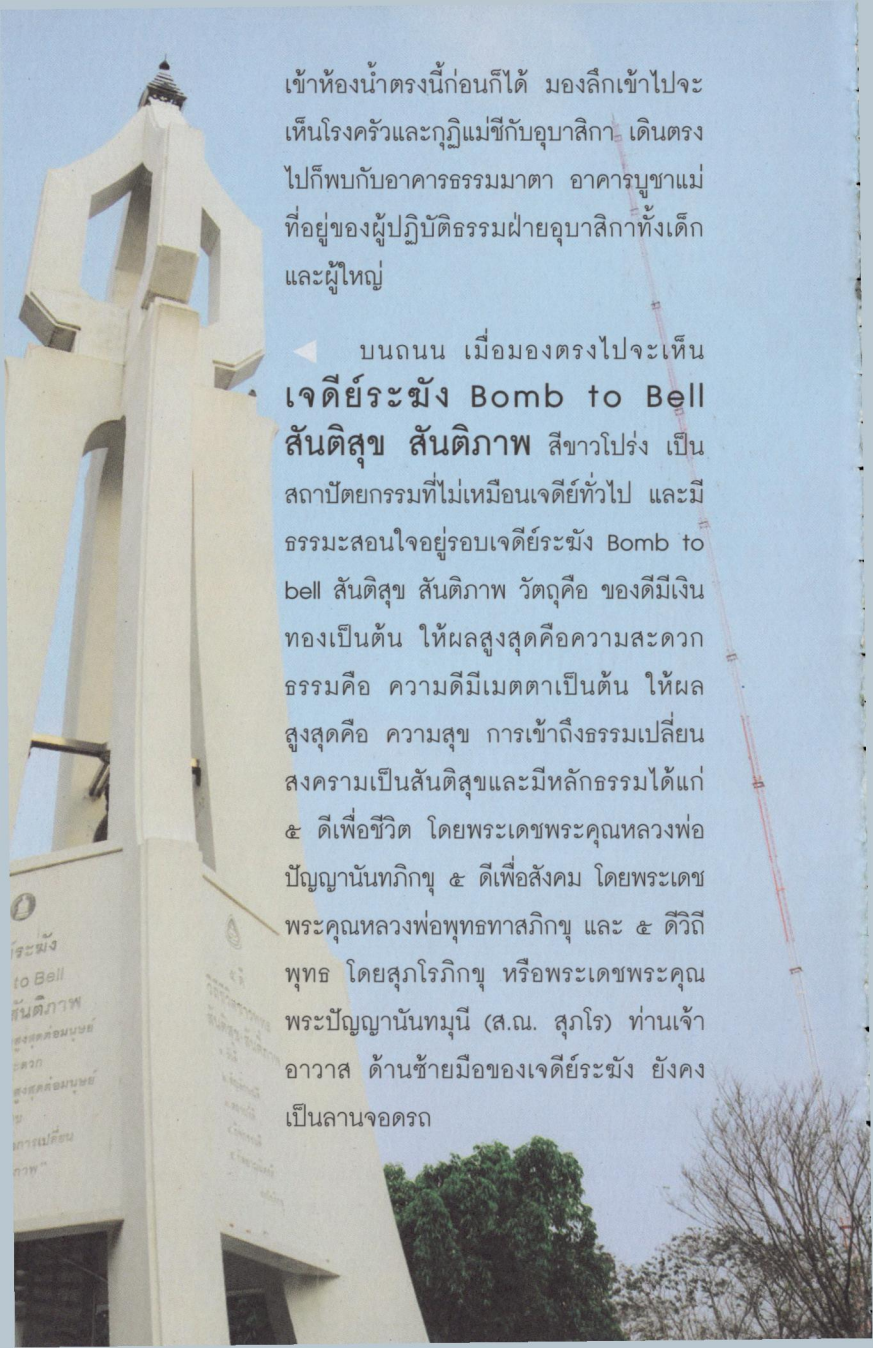

หันหน้าเข้า (ชม) วัด

>การเที่ยววัด มี ๒ แบบ คือ แบบ
ฉาบฉวยกับแบบสุขุมลุ่มลึก การเที่ยวแบบ
ฉาบฉวยคือ กราบพระแล้วเดินดูให้เห็นว่ามี
อะไรในวัดบ้าง ดังนั้น เมื่อมาถึงปากทางเข้าวัด
ปัญญานันทารามจะเห็นเจดีย์ระฆังสีขาวแต่
ไกลเป็นที่หมาย และเมื่อมาถึงบริเวณวัด จะ
เห็นลานจอดรถอยู่ทางซ้ายมือ ส่วนด้านขวามือ
คือศาลาการเปรียญ เป็นสถานที่รับประทาน
อาหารของนักเรียนนักศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธ-
บุตร พุทธธรรม มีห้องน้ำอยู่ใกล้ๆ กันจะแฉะ

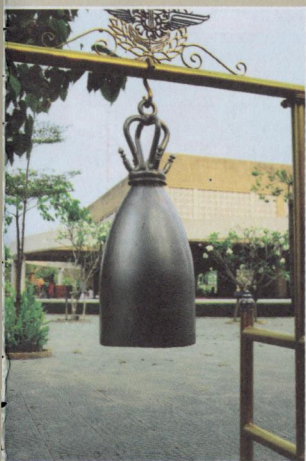
เข้าห้องน้ำตงนี้ก่อนก็ได้ มองลึกเข้าไปจะ
เห็นโรงครัวและกุฏิแม่ชีกับอุบาสิกา เดินตรง
ไปก็พบกับอาคารธรรมมาตา อาคารบูชาแม่
ที่อยู่ของผู้ปฏิบัติธรรมฝ่ายอุบาสิกาทั้งเด็ก
และผู้ใหญ่

▶ บนถนน เมื่อมองตรงไปจะเห็น
เจดีย์ระฆัง Bomb to Bell
สันติสุข สันติภาพ สีขาวโปร่ง เป็น
สถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนเจดีย์ทั่วไป และมี
ธรรมะสอนใจอยู่รอบเจดีย์ระฆัง Bomb to
bell สันติสุข สันติภาพ วัตถุประสงค์ ของดีมีเงิน
ทองเป็นต้น ให้ผลสูงสุดคือความสะอาด
ธรรมคือ ความดีมีเมตตาเป็นต้น ให้ผล
สูงสุดคือ ความสุข การเข้าถึงธรรมเปลี่ยน
สงครามเป็นสันติสุขและมีหลักธรรมได้แก่
๕ ดีเพื่อชีวิต โดยพระเดชพระคุณหลวงพ่
ปัญญานันทภิกขุ ๕ ดีเพื่อสังคม โดยพระเดช
พระคุณหลวงพ่พุทธทาสภิกขุ และ ๕ ดีวิถี
พุทธ โดยสุภโรภิกขุ หรือพระเดชพระคุณ
พระปัญญานันทมุนี (ส.ณ. สุภโร) ท่านเจ้า
อาวาส ด้านซ้ายมือของเจดีย์ระฆัง ยังคง
เป็นลานจอดรถ

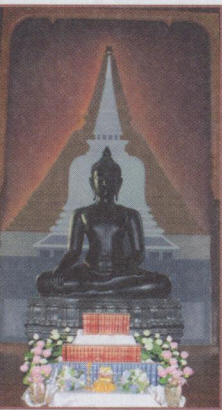

สุตลานจอตรดมีอาคารศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนาวัดปัญญา-
บันทารามและอาคารถัดมาเป็นห้องน้ำสะอาดอีกแห่งหนึ่ง ชั้นบนเป็น
ที่ตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วัดปัญญาบันทาราม FM
๑๐๔.๒๕ MHz “คลื่นสีขาวของชาวพุทธ” ออกอากาศตั้งแต่เวลา
๐๔.๐๐-๒๔.๐๐ นาฬิกาทุกวัน

เมื่อผ่านเจดีย์ระฆังมากลางลานวัด ช้าย
มือจะเป็นอุโบสถรูปทรงโปร่งตานามว่า **อุโบสถ
บุชาธรรม รำลึกคุณ** ที่หลายคนนึก...
นี่หรืออุโบสถ บางคนไม่รู้เลยว่านี่คืออุโบสถ ที่
เต็มไปด้วยปริศนาธรรมทั้งรอบนอกอุโบสถ ตัว
อุโบสถ ในอุโบสถ และเพดานอุโบสถ มีสีมาเป็น
ก้อนหินท่ามกลางสวนหย่อมเล็กๆ อยู่ที่มีม
อุโบสถทั้ง ๔ มุม บนลานอุโบสถที่ยกพื้นสูงขึ้น
เล็กน้อยมีระฆังที่ทำจากลูกกระเบิดตัดครึ่ง มีสิงห์
เทินธรรมจักร์แขวนอยู่ อธิบายความหมายว่า
ลูกกระเบิดสามารถแปรเปลี่ยนจากเสียงแห่งความ
ชั่วร้ายและความพินาศให้เป็นระฆังที่มีเสียงแห่ง
ความดีและสันติสุข สันติภาพได้

◀ ภายในอุโบสถจะพบพระประธาน เป็น **พระพุทธรูปปางมารวิชัย** ประดิษฐาน ภายในอุโบสถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จเป็นองค์ประธาน เสด็จทรงหล่อ พร้อมกับพิธีเปิดอาคารเฉลิม พระเกียรติ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีภาพปั้นนูนต่ำองค์พระปฐมเจดีย์และพระบรม ธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชเป็นฉากหลังองค์พระ ประธาน

ด้านขวามือตรงข้ามอุโบสถ คือ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๓ ชั้น รูปทรงคล้ายเรือ ชั้นที่ ๑ ใช้เป็น ศูนย์ฝึกอบรม ปฏิบัติธรรม เป็นห้อง ประชุม ชั้นที่ ๒ เป็นที่ทำงาน เป็นห้อง จัดนิทรรศการและห้องสำนักงานมูลนิธิ วัดปัญญาบันฑิตาราม บนชั้น ๓ มีห้อง สมุดกลางของวัดและห้องอเนกประสงค์

หน้าอาคารเฉลิมพระเกียรติ มี รูปสลัก **พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร** จำลองจากองค์จริง ที่ปรากฏอยู่ในสวนโมกขพลารามซึ่งเป็นรูปเคารพ สมัยอาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรืองอยู่บริเวณ

อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระโพธิสัตว์ เป็นสัญลักษณ์ของ
ความเสียสละ

ด้านหลังอาคารเฉลิมพระเกียรติ มีโครงการสร้างอาคารสถาบัน
ปัญญานันทะ ธรรมานุสรณ์ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ตามประสงค์ของพระ
เดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิตนันทิกุคือ สร้างพระ สร้างคน สร้าง
เยาวชนของชาติ สร้างศาสนทายาท ในอาคารเป็นแหล่งเรียนรู้
ประกอบด้วยห้องพุทธศาสตร์ ห้องธรรมศาสตร์ ห้องสังคมศาสตร์ ห้อง
ธรรมวิจัย ห้องธรรมชีวี ห้องพุทธบริษัท (อเนกประสงค์) ศูนย์นวัตกรรม
ศูนย์ธรรมอริยสัจ ประโยชน์มีมากมายขนาดนี้อย่าลืมาร่วมทำบุญเพื่อ
ช่วยสืบพระพุทธศาสนา

สุตลานหน้าอุโบสถเป็น**ซุ้มประตู** มีต้นไผ่ทองในท้องถื่น
ป่าดงดิบภาคใต้เลื้อยเกาะเกี่ยวพันอยู่ มีรูปเจ้าอาวาสประดิษฐานอยู่เหนือ
ประตู ซ้ายมือเป็นสำนักงานวัดปัญญานันทารามที่ทุกคนจะได้สัมผัส
เพราะเป็นสถานที่ติดต่อสอบถาม นัดหมายกิจกรรมทุกเรื่องในวัด
เช่น จอวงวันเวลาเข้าค่ายพุทธบุตรพุทธธรรม ค่ายคุณธรรม สัมคร

บวชพระ บวชเณร บวชเนกขัมมะ-
 บารมี นิมนต์พระ พบพระ ทำบุญ
 รับหนังสือธรรมะ ฯลฯ ด้านข้าง
 เป็นระเบียบธรรมร่มรื่นอยู่ได้งาไม้
 ด้านหน้าสำนักงานมีสวนสมุนไพร
 เล็กๆ อยู่ริมทางเดิน ด้านหลัง
 เป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ ถัดจาก
 สำนักงานเป็นที่ตั้ง ภูมิพระ-
 ธรรมโกศจารย์ (๙๒ ปี
 ปัญญานันทะ) หรือเรียกว่า
 “ภูมิกัตถุญ”

ความหมายของภูมิกัตถุญคือกัตถุญ ๓ ประการได้แก่

๑. กัตถุญต่อแผ่นดิน หมายถึงพื้นที่ฐานภูมิ คือระดับทุ่งนา
 ดั้งเดิมที่ได้รับบริจาคมา

๒. กัตถุญต่อภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นบ้าน ๔ ภาคในหลัง
 เดียวกัน ภาคเหนือคือไม้สักฉลุลาย ภาคใต้คือหลังคาโค้ง ภาคอีสาน
 คือห้องเก็บของใต้ชายคา ภาคกลางคือทวยไม้เท้าแขนที่รับเต้า

๓. กัตถุญต่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ผู้ให้
 กำเนิดวัดปัญญานันทาราม

ระหว่างภูมิกัตถุญกับสำนักงาน มีระเบียบธรรมและศาลา
 พักผ่อนรวมถึงทางเดินเข้าไปสู่ สวนป่าสาละ
 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช-
 กุมารี ซึ่งทรงปลูกเป็นอนุสรณ์ครั้งเสด็จ

พระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์สร้างวัดปัญญานันทาราม เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นสถานที่พักผ่อนและเดินจงกรมสงบใจของผู้ปฏิบัติธรรมหรือผู้มาเยือน

ต่อจากสวนสาละสมเด็จพระเทพ-
รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็น

กุฎิอาคันตุกะ สำหรับพระ
ภิกษุสามเณรผู้มาเยือนใช้
เป็นที่พำนัก กุฏิพุทธ
ทายาท และเรือนซักล้าง
สูตรวัดจะพบ ภูผาธรรม

หรือกำแพงภูเขาซึ่งมีภาพวาดปริศนา
ธรรมให้ขบคิดเช่น “อยู่ให้เหมือนลิ่งงูใน
ปากงู” “เต่าหินตาบอด” “แม่น้ำคดแต่

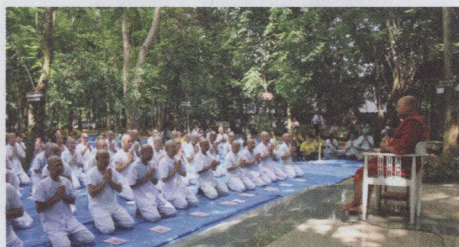

น้ำไม่คด” เป็นต้น กำแพงภูเขาจึงเป็นดังภูผาธรรมที่ควรศึกษา
หาความหมายแห่งคติธรรม

ย้อนกลับมาที่ซุ้มประตู ซึ่งด้านซ้ายมือเป็นที่ตั้งสำนักงานวัด
ปัญญานันทาราม หากเดินไปทางขวาเล็กน้อยแล้วเลี้ยวซ้ายตรงเข้าไป
จะผ่าน ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนาวัดปัญญานันทาราม ๑๐๐ ปี
ชาตกาล ปัญญานันทภิกขุ

และเข้าสู่สวนป่ากาญจนาภิเษกลานหินโค้ง หรือเรียกสั้นๆ ว่า
“ลานหินโค้ง” กึ่งกลางโค้งด้านทิศเหนือมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่
มีที่นั่งสำหรับพระภิกษุและสามเณรยกพื้นครึ่งวงกลมโอบล้อมพื้น
ทราย อยู่ภายใต้พรรณไม้ที่ปลูกไว้ราวกับป่าธรรมชาติ มีไผ่แฉ่เดินคู่

เขี้ยวอดขนงามอยู่ฝูงใหญ่ บ้างก็ส่งเสียงขันเจื้อยแจ้วอยู่บนลานบน
 ขอนไม้บนก้อนหิน บริเวณนี้เป็นลานสวนมนต์ พังธรรม บำเพ็ญบุญ
 ทุกวันอาทิตย์และทุกวันสำคัญทางศาสนา เปรียบประหนึ่งอาสนะของ
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระองค์ประสูติกลางดิน
 ได้ต้นสาละ ตรัสรู้กลางดินได้ต้นโพธิ์ แสดงธรรมกลางดินได้ร่มไม้
 ใหญ่น้อย และปรินิพพานกลางดินได้ต้นรัง บริเวณนี้ยังใช้เป็นที่นั่งฉัน
 ภัตตาหารของพระภิกษุ สามเณร บนลานทรายเป็นที่นั่งรับประทาน
 อาหารของผู้ปฏิบัติธรรมและผู้มาเยือน

ด้านทิศใต้ของลานหินโค้งเป็นศาลาอิม
 บุญ ชุ้มวางอาหารจากโรงครัวและจากการ
 บิณฑบาต หรือจากผู้ใจบุญที่นำอาหารมาเลี้ยง
 พระ พระภิกษุ และสามเณรจะฉันแบบ “ตัก
 ตามใจต้องการ” (ที่เรียกว่ากินข้าวจานแมว)
 โดยพิจารณาอาหารแค่พออิ่ม ตักอาหารใส่ชาม
 มาตรฐานใบใหญ่ นื่องๆ กะละมังที่วางไว้ใกล้ๆ
 ถาดอาหาร ต่อจากนั้นจะเป็นลำดับของนักบวช
 ผู้ปฏิบัติธรรม ส่วนผู้ไปเยี่ยมชมวัดจะตักอาหาร
 หลังสุด สามารถตักได้ตามใจต้องการเช่นกัน

แต่อย่าให้เหลือ เมื่อรับประทานเสร็จจึงนำขามไปล้างที่อ่างล้างจาน
ล้างแก้ว และเช็ดให้แห้ง แล้วนำเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อยเช่นเดิม

ถัดจากซุ้มอาหารเป็นบริเวณสวนป่าคันทวีตสู่ธรรมชาติ (ซึ่งแต่เดิม
เป็นสระน้ำที่มีธรรมนาวาลอยลำตามหลังพระพุทธรูปอยู่ตรงกลางสระ)

หากเดินตรงไปข้างหลังวัด ทางด้านขวามือจะเป็นอนาคาริก
ธรรมาศรม-เรือนพักของผู้มาเข้าค่ายเป็นหมู่คณะ ก่อนปรับปรุง
หลังคามุงด้วยใบจาก เรียกกันตามรูปลักษณ์ว่า “เรือนเล่าไก่” แล้วมา
เป็นเล่าหมู เป็นเรือนนอนรวม แยกหญิง-ชาย อย่างละ ๒ หลัง ล้อม
เรือนด้วยมุงลวด แต่อาจกางกลดกันยุงได้อีกชั้นหนึ่ง เป็นเรือนโล่งๆ
ยกพื้นเป็นพื้นนอนให้สูงกว่าทางเดิน ด้านหลังเปิดไปสู่ห้องอาบนํ้าและ
ห้องส้วมที่สะอาด สะดวก สบาย มีราวให้ตากผ้าเพราะเป็น
อ่างอาบนํ้ารวม ด้านตรงข้ามมีอาคารเล็กๆ เรียกว่า กุฏิคณาจารย์
เป็นที่พักของอาจารย์ผู้เป็นพุทธอาสา สอนพระภิกษุสามเณรโรงเรียน
พระปริยัติธรรมพระราหุล

สุดท้ายจะพบถนนสายหลังวัดแลเห็น
ทุ่งนาสุดสายตา สีเขียวสด รวากับพรม
สวຍเมื่อต้นข้าวเริ่มแตกกองาม และเหลือง
อร่ามดังทองทาบทาในยามข้าวสุก เมื่อ

ต้องแสงอาทิตย์อัสดงจึงงดงามจับตาจับใจและยิ่งงามซึ่งหากพบพระ
ภิกษุหรือสามเณรห่มจีวรสีล้งเรีองรอง ยืนพักอิริยาบถเป็นจุดเด่นอยู่
ท่ามกลางผืนพรมธรรมชาตินั้น ในขณะที่บรรยากาศโดยรวมพลั้วไหว
ด้วยสายลมเย็น

กลับมาที่ด้านเหนือของลานหินโค้งเป็นกลุ่มกุฏิ ๓ หลัง ได้แก่
กุฏิปัญญานันทะ เป็นที่พักของ พระภิกษุและสามเณร
กุฏิสุภโรคณาจารย์ เป็นที่ตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมพระ-
ราหุลและที่พักของคณาจารย์ฝ่ายโรงเรียนและเผยแพร่

ถัดไปทางตะวันตกเป็น กุฏิอนุจารี (เผียน) ที่พักของพระ
นวกะ และหอสมุดพระปริยัติธรรมพระราหุล

และมีทางเดินผ่านไปสู่ **ศาลา
ณ ระนอง** ซึ่งตั้งอยู่กลางสระน้ำ ที่นี่
เป็นสถานที่ ปฏิบัติกรรมฐาน ของ
นักบวชเนกขัมมะบารมี

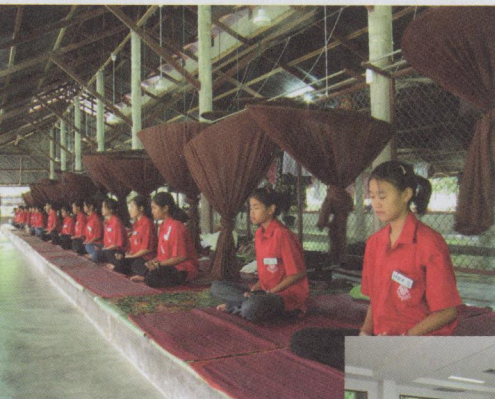
ควรเข้าไปกราบ **พระใส** หรือ
พระแก้วปราภว ซึ่งรอบๆ องค์พระ
ล้วนมีปริศนาธรรม

ก่อนเข้าเขตกรรมฐานต้องเดินผ่านสำนักงานกรรมฐาน
ที่พระอาจารย์ผู้ดูแลจะแจก กุญแจกุฏิ หมอน ผ้าห่ม เสื้อ
สำหรับผู้ปฏิบัติธรรม (บวชเนกขัมมะบารมี) ให้นอนพักในกุฏิ
พุทธสาวกคนละหลังภายในเขตกรรมฐาน กุฏิพุทธสาวกมี ๖๐
หลัง เรียงรายเป็นระเบียบอยู่ข้างสระน้ำ สงบเงียบอยู่ได้เงาไม้
ใหญ่ที่ร่มครึ้ม มีทางเดินเชื่อมกุฏิเล็กๆ นี้โดยรอบ ใช้เป็นทางเดิน
จงกรมขณะฝึกปฏิบัติกรรมฐานด้วย

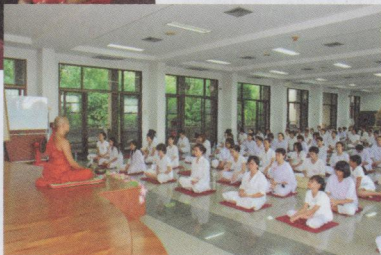

ศาลา ณ ระนอง

เขตกัมมฐานนี้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเดินเยี่ยมชมได้แต่ต้องสำรวมและสงบ ซึ่งบันดาลใจให้หลายคนตัดสินใจขวนขวายเนกขัมมะบารมี โดยไม่ลังเลและหลายคนบวชซ้ำแล้วซ้ำอีก ทั้งยังชวนญาติมิตรมาร่วมบวชเพิ่มด้วย การบวชเนกขัมมะบารมีเป็นการฝึกจิตให้สงบหลุดพ้นจากกิเลสแล้วพบนิพพาน

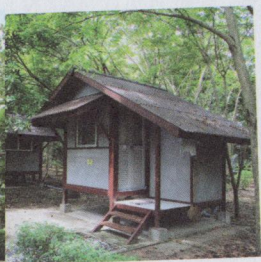

ที่บอกเล่ามาทั้งหมดนี้ เป็นการท่องเที่ยววัด ปัญญานันทารามแบบมองผ่านหรือฉาบฉวย ยังไม่ลึกซึ้งถึงขั้นศึกษารายละเอียด เช่น สนทนาธรรม ปฏิบัติธรรม หรือศึกษาปริศนาธรรมจากพุทธศิลป์ พุทธสถาปัตยกรรมภายในอุโบสถและอาคารต่างๆ

วัดปัญญานันทาราม เป็นวัดเล็กๆ บนพื้นที่ประมาณ ๔๙ ไร่ เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์แล้ว ๔๕ ไร่ สงบร่มรื่นขึ้นใจในย่านคลองท่อม หมู่ ๑๐ ที่มีแนวทางถ่ายทอดเผยแผ่ธรรมะเหมือนกับสวนโมกขพลาราม

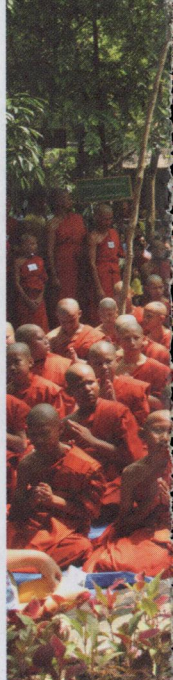

ราม และวัดชลประทานรังสฤษฎ์ สภาพแวดล้อมของวัด ทำให้สาธุชนที่เข้ามาในวัดนี้จะก็ครั้งก็หนก็ตาม มีความสุขมีความสบายใจ พระอาจารย์ทุกรูปในวัดมีเมตตาสนทนาธรรมด้วยอารมณ์ขัน ทำให้ฟังสาระธรรมได้อย่างเพลินใจ เข้าใจง่าย ได้สาระมาก ได้รู้ว่าศาสนาพุทธที่แท้จริงเป็นอย่างไร ชาวพุทธปฏิบัติตัวให้ถูกต้องได้อย่างไร โดยวิธีใด จึงจะบรรลุถึงนิพพานที่หมายถึงความสงบเย็นได้โดยไม่ยาก

นักท่องเที่ยวนักคุ้นเคยกับการท่องเที่ยวแบบ “วันเดียวเที่ยว ๙ วัด” คงต้องบอกว่า สำหรับวัดปัญญาบันฑิตารามแล้ว ต้องจัดกำหนดการใหม่เป็น “วัดเดียวเที่ยว ๓ วัน” และสำหรับผู้ติดตามใจการบวชนกขัมมะบารมีซ้ำแล้วซ้ำอีก (ครั้งละ ๓ วัน) ต้องกำหนดเป็น “วัดเดียวเที่ยว ๙ วัน” เพราะเป็นความสุขสงบที่ยากจะลืมและยากจะจากไปโดยง่าย และอย่าลืมพกพาบุญกุศลไปแจกญาติมิตรพร้อมทั้งชักชวนให้มาเที่ยววัดปัญญาบันฑิตารามกันให้ทั่วถึง และสั่งสมบุญโดยร่วมสร้างอาคารสถาบันปัญญาบันฑิตะ ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างวัดปัญญาบันฑิตารามกับมหาวิทยาลัยมหาลาภาลงกรณราชวิทยาลัยด้าน

งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการสนับสนุนให้บุคคลากรมา
ปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดปัญญานันทาราม เพื่ออํารงพุทธ
ศาสนาของเราให้มั่นคงและเกิดสันติสุข สันติภาพในสังคม
ทุกระดับ

อย่างไรก็ตาม ชาวพุทธพึงทราบว่าการทำบุญที่เรียก
ว่าบุญกิริยาวัตถุนี้มีถึง ๑๐ วิธี ที่ล้วนได้บุญทดเทียมกันได้แก่
การทำทาน การรักษาศีล การเจริญภาวนา การประพุดิตน
อ่อนน้อม การขวนขวายในสิ่งที่ควร การอุทิศส่วนกุศล การ
อนุโมทนาบุญ การฟังพระสัทธรรม การแสดงพระสัทธรรม
และ การตั้งอยู่ในสัมมาทิฐิ จะเห็นว่าการทำบุญไม่ต้อง
ผ่านทางทรัพย์สินเงินทอง ดังนั้นหากนักท่องเที่ยงผู้ใดมีเวลา
ว่างอยู่บ้าง ก็ใคร่เชิญชวนให้เป็นพุทธอาสา ช่วยเหลือรับใช้
งานพระพุทธศาสนาและกัลยาณมิตร เป็นการทำบุญโดย
ไม่ผ่านเงินแต่ใช้แรงกายหรือความรู้ ความคิด สติปัญญาเข้า
ช่วยเหลือตามความสามารถหรือความถนัด ซึ่งทางวัดรับ
สมัครพุทธอาสาทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับความรู้ ทุกความ
สามารถ และทุกเรื่องที่จะอํานวยให้งานสืบสานพระพุทธ-
ศาสดาดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และราบรื่น สมัครเป็นพุทธ-
อาสาได้ ณ โต๊ะกองอนุโมทนาบุญบริเวณลานหินโค้งทุกวัน
อาทิตย์ กิจกรรมพุทธอาสานี้ดําริก่อตั้งโดยพระเดชพระคุณ
ท่านเจ้าคุณพระปัญญานันทมุนี (ส.ณ. สุภโร) เจ้าอาวาส

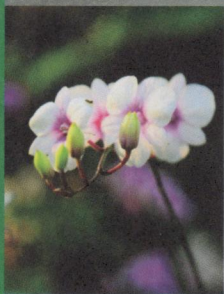

เที๋งวแดนอันแสนสูง
วัดปัญญาบันฑาราม

สิ่งสำคัญที่ควรรู้

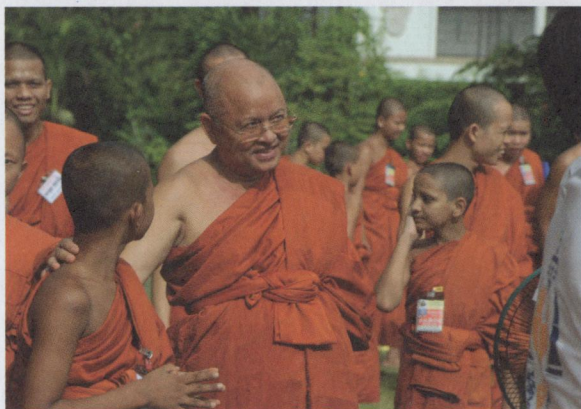
> **มีสิ่งสำคัญ** ๓ ประการที่อยากบอกนักท่องเที่ยวผู้ตั้งใจจะไปเที่ยววัดปัญญาเนันทารามได้รับรู้ดังนี้

* ประการแรก ได้แก่การทำควมคุ้นเคยกับการทักทายพระอาจารย์ภายในวัด เมื่อพบท่านให้ยกมืออัญชลีแล้วกล่าวคำทักทายว่า
“ธรรมะสวัสดี (ค่ะ, ครับ)”

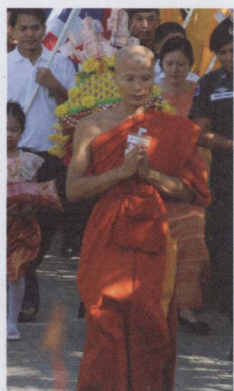

พระอาจารย์” เมื่อท่าน
สนทนาธรรมจบให้กล่าวว่า
“ขอบคุณ (ค่ะ, ครับ)
พระอาจารย์” หากท่าน
กล่าวชมความดีของผู้ใดให้ปรากฏ ให้
กล่าวว่า “สาธุ” ในการปฏิบัติ

ธรรมเมื่อกราบพระอาจารย์ให้กล่าวว่า “อาจิโย เม นาโถ” กราบ
พระพุทธเจ้ากล่าวว่า “พุทโธ เม นาโถ” กราบพระธรรมกล่าวว่า
“ธัมโม เม นาโถ” กราบพระสงฆ์กล่าวว่า “สังโฆ เม นาโถ” แต่หาก
ไปปฏิบัติธรรมเป็นหมู่คณะ พระอาจารย์จะสอนแนวปฏิบัติเหล่านี้ให้
ด้วยความเมตตาเพื่อให้เป็นชาวพุทธที่น่ารักและถูกรรณนิยมปฏิบัติ

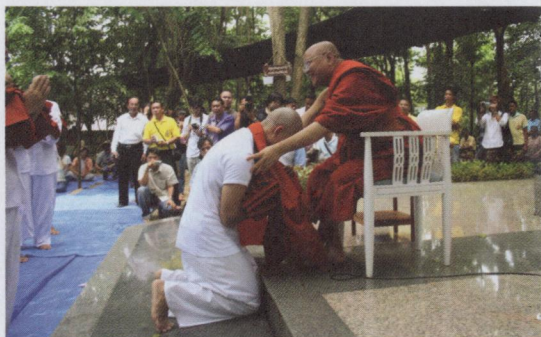
สำหรับคำว่าพระอาจารย์ เป็น
สรพนามใช้เรียกพระภิกษุผู้ให้การอบรมใน
วัดแต่มักใช้กับพระภิกษุทุกรูป ส่วนท่านเจ้า
อาวาสนั้น ท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์
เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่พระปัญญ-
นันทมุนี (ส.ณ. สุโร) ดังนั้นการใช้สรพนาม
ที่ถูกต้องกับท่านคือพระเดชพระคุณ ท่าน
เจ้าคุณพระปัญญานันทมุนี ท่านมีอายุกว่า
๖๐ ปีแล้ว พรรษาเกือบ ๔๐ ทั้งท่านและวัด

ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติยศแทบทุกปี มากมายนับไม่ถ้วน

ชาว พุทธ ทั่วไปจึงเรียกท่านโดยเคารพว่า **“หลวงพ่อ”**

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระปัญญานันทมุนี (ส.ณ. สุโร)

ท่านเป็นสุปฏิปันโนที่ยิ้มแย้มเปี่ยมด้วยเมตตา เพียงฟังท่าน
สนทนาธรรมด้วยความสุขใจยังไม่เพียงพอ ต้องฟังท่านนำสวดมนต์
ด้วย เพราะน้ำเสียงสวดมนต์ของท่านมีพลังดังก้องกังวานยากจะหา
พระรูปใดเสมอเหมือน ถ้าอยากรู้ว่าสวดมนต์ไพเราะเป็นอย่างไรต้องไป
ฟังให้ประจักษ์ด้วยตนเองในวัดปัญญานันทาราม

*ประการที่สอง สิ่งที่น่าทึ่งยิ่งกว่าคือ วัดมี
กิจกรรมบำเพ็ญบุญสร้างคุณความดีเพื่อบารมีแก่ตนเองดังนี้

๑. อุปสมบทพระทุกวันเสาร์แรกของเดือน

๒. บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี (ช่วงเดือนมีนาคมถึง
เดือนเมษายน)

๓. บวชนกขัมมะบารมีสำหรับผู้มุ่งปฏิบัติกัมมัฏฐานทั้งชาย
หญิง ทุกวันศุกร์ถึงวันอาทิตย์ตลอด
ทั้งปี

๔. เข้าวัดวันอาทิตย์ ซีวิต
เป็นสุข ทำวัตรสวดมนต์สาธยายและ
สังฆวิยาพระไตรปิฎก ทุกวันอาทิตย์

๕. กิจกรรมพุทธอาสา บำเพ็ญ
บุญโดยไม่ผ่านเงิน

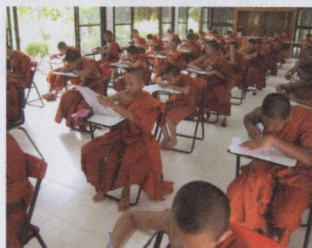
และโปรดรับทราบข่าวบุญ
จากวัดแต่สาธุชน ดังนี้

๑. เป็นเจ้าภาพถวายภัตตา-
หารเพลและน้ำปานะ

๒. เป็นเจ้าภาพปัญญาบารมี
พิมพ์หนังสือแจกเป็นธรรมทาน

๓. เป็นเจ้าภาพร่วมสร้าง
สถาบันปัญญานันทะ ๑๐๐ ปี ชาตกาล

๔. เป็นเจ้าภาพร่วมค่าน้ำ ค่า
ไฟบำรุงวัด

๕. เป็นเจ้าภาพบำรุงมูลนิธิเพื่อการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรและนักเรียน

นอกจากนี้ หากสาธุชนผู้ใดปรารถนาจะทำบุญถวายสังฆทานทางวัดก็จะแนะนำโดยเมตตาว่า ให้ซื้อหาสิ่งของจำเป็นที่พระภิกษุต้องใช้จริงๆ เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำปานะ เครื่องขัด เช็ด ถู เพื่อทำความสะอาดทั้งหลาย หรือจัดหาโดยศรัทธาด้วยสิ่งของที่พระภิกษุมีโอกาสดำใช้ รวบรวมใส่ถุงมาอย่างง่ายๆ แทนการซื้อถึงสังฆทานสำเร็จรูปที่ร้านค้าจัดจำหน่าย จะได้รับการอนุโมทนาถึงพุทธอาสาหรือพระอาจารย์ผู้ดูแลพุทธสหกรณ์ จะจัดเก็บเครื่องสังฆทานเหล่านั้นไว้ที่พุทธสหกรณ์เพื่อใช้ประโยชน์ในงานของศาสนาที่ควรแก่พุทธบริษัทต่อไป

สาธุชนผู้มีจิตศรัทธาอยากทราบรายละเอียด โทรศัพท์
ถามไปยังสำนักงานวัดปัญญานันทาราม หมายเลขโทรศัพท์
๐-๒๙๐๔-๖๑๐๑ และ ๐-๒๙๐๔-๖๐๙๕ และ
www.watpanya.com facebook.com/watpanyanantaram
สุโข ปุณฺณสสะ อัจจะโย การสั่งสมบุญนำสุขมาให้

*ประการที่สาม คือการศึกษาวิธีเดินทางไปวัดปัญญา-
นันทาราม และเมื่อคุ้นเคยแล้ว ควรชักชวนเพื่อนฝูงให้ร่วมทางไป
ด้วยกันเยอะๆ เพื่อแบ่งปันความสุข

จากแผนที่ จะเห็นว่าวัดปัญญานันทารามอยู่ทางทิศเหนือของ
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ (รังสิต-นครนายก) และทางหลวง
แผ่นดินหมายเลข ๓๒๑๔ (ผ่านหน้าอำเภอลองหลวงไปยังคลองห้า)
จึงสามารถเดินทางโดยเริ่มต้นที่รังสิตไปยังวัดปัญญานันทาราม
ได้หลายทางดังนี้

ทางที่ ๑ ออกจากรังสิตตรงขึ้นไปตามถนนพหลโยธิน (ทาง
หลวงแผ่นดินหมายเลข ๑) ออกทางขวานานก่อนถึงโรงพยาบาล
ธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อขึ้นถนนยกระดับข้ามถนน
พหลโยธิน ไปฝั่งขวามือตรงแยกบางชันไปตามทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลข ๓๒๑๔ หรือถนนคลองหลวง ผ่านคลองหนึ่ง สอง สาม สี่
ห้า ลงสะพานเลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงชนบทหมายเลข ๓๐๑๐ ซึ่ง
เลียบคลองห้า ผ่านหน้าหออัครศิลป์ไปถึงแยกวัดหัดถสารเกษตร
เลี้ยวขวาไปคลองหกตามทางหลวง
ชนบทหมายเลข ๔๐๐๑ เมื่อถึงสามแยก
เลี้ยวซ้ายเลียบคลองหก ไปจนถึงปาก
ทางเข้าวัดปัญญานันทาราม เลี้ยวเข้าวัด
อีก ๔๐๐ เมตร ทางนี้มีหลายเลี้ยวแต่
เป็นทางหลักทั้งหมด มีรถเมล์สีเขียว
สายรังสิต-หนองเสือ (ผ่านหน้าวัด) และ
สายรังสิต-คลองห้าบริการอยู่ แต่สาย

รังสิต-คลองห้า ตรงไปทางวังน้อยจึงต้องต่อรถเมล์สายรังสิต-
หนองเสือที่แยกวัดหัดถสสารเกษตร

ทางที่ ๒ เลี้ยวซ้ายออกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕
หรือ (ถนนสายรังสิต-นครนายก) เลียบคลองสอง คลองสาม หรือ
คลองสี่ก็ได้ ไปลดสะพานเพื่อขึ้นถนนคลองหลวง (๓๒๑๔) ต่อไปยัง
คลองห้าและคลองหกเช่นเดียวกับทางที่ ๑ (ไปรดส่วนตัวจึงสะดวก)

ทางที่ ๓ เลี้ยวซ้ายออกจากถนนรังสิต-นครนายก (๓๐๕) ไป
ทางทิศเหนือ ตามถนนวงแหวนตะวันออก (๙) แล้วเลี้ยวซ้ายอีกครั้ง
ออกสู่ถนนคลองหลวง (๓๒๑๔) วกลงไปคลองห้าและคลองหกเช่น
เดิมจนถึงวัด

ทางที่ ๔ เลี้ยวซ้ายออกจากถนนรังสิต-นครนายก (๓๐๕)
เลียบคลองห้าผ่านองค์การพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและผ่าน
หอศิลปิณไปเลี้ยวขวาที่แยกวัดหัดถสสารเกษตรเพื่อไปคลองหกเช่น
เดิมจนถึงวัด

ทางที่ ๕ เลี้ยวซ้ายออกจากถนนรังสิต-นครนายก (๓๐๕) ตรง
ศาลจังหวัดธัญบุรี เลียบคลองหก ตรงไป ๑๒ กิโลเมตรแล้วเลี้ยวซ้าย
เข้าวัด ทางนี้ตรงที่สุด แต่จอแจเล็กน้อยตอนผ่านด้านข้างของ
มหาวิทยาลัยราชวมงคลธัญบุรี ทางนี้มีรถเมล์สาย ๑๑๕๖ จากรังสิตถึง
หมู่บ้านมาลิรมย์ ๕ แต่ไม่ถึงวัดปัญญาบันฑิตาราม ต้องต่อรถเมล์สาย
รังสิต-หนองเสือ อีกทอดหนึ่งตรงหน้าหมู่บ้านมาลิรมย์ ๕

ทุกทาง...หากตั้งต้นจากแยกรังสิตถึงวัดปัญญาบันฑิตาราม
มีระยะทางประมาณ ๒๘-๓๐ กิโลเมตร

หากเดินทางโดยรถเมล์ เมื่อลงรถที่ปากทางเข้าวัดแล้วให้มอง

ยอดเจดีย์ระฆังฯ เป็นที่หมาย แล้วเดินชมนกกริมทาง ซึ่งหากอยู่
ระหว่างเตรียมดินและลงกล้าข้าวใหม่ๆ ในทุ่งนาจะเต็มไปด้วยนก
กระยางขาวโพลน จากนั้นเดินชมไม้ ชมทุ่งนาพลิวไสว สูดอากาศ
บริสุทธิ์จากสายลมโชยให้น่าหัวใจไป ๘๐๐ เมตรจะถึงวัดปัญญา-
นันทารามโดยไม่รู้ตัว สุดแสนเพลิดเพลินใจไม่เหน็ดเหนื่อย แต่อาจ
พบกัลยาณมิตรผู้ใจดี จอดรถรับไปด้วย อย่าปฏิเสธน้ำใจงามให้เสีย
บุญกิริยา

พร้อมจะไปเที่ยวหาความสุขสงบใจ
ในวัดปัญญาบันฑิตารามกันหรือยัง
ถ้าคุณทุกข์ ความสุขก็อยู่ไม่ไกล
ถ้าคุณสุข คุณจะยิ่งอึดเิบใจ
ความรู้สึที่ดีๆ นี้จะแผ่ไปถึงคนรอบข้าง...
นี่คือผลบุญอันเกิดจาก
การท่องเที่ยววัดปัญญาบันฑิตาราม

แอฟที่มวัดปญญานันทาราม

เดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ➡ ตลาดรังสิต

- เริ่มต้นจากสนามหลวง สาย ๓๙ • เริ่มต้นจากหัวลำโพง สาย ๒๙
• เริ่มต้นจากอนุสาวรีย์ฯ สาย ๒๙, ๓๕, ๓๙ รถรับอากาศ สาย ๕๓๘

ต๋อรถ รังสิต-หนองเสือ คลอง ๑๓ (สี่เขียว) ➡ วัดปัญญานันทาราม

หรือต่อกรด ๑๑๕๖ รัชสิด (ผ่านก.รัชสิด-นครนายก) ➡ ม.มาลักรมย์ ๕

แล้วต่อรถ รังสิต-หนองเสือ คลอง ๑๓ (สี่แยก) ➡ วัดปัญญานันทาราม

บรรณานุกรม

บันทึกประวัติความเป็นมาภารกิจของวัดปัญญาบันทาราม (๒๕๔๑.)

“มองอดีตผ่านความทรงจำ”. วัดปัญญาบันทาราม. กรุงเทพฯ

: ศูนย์ศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่พุทธธรรม. พิมพ์ดี

บูชาพระไตรรัตน์เทิดตรัมฉัตร ๖๐ ปี (๒๕๔๙, กันยายน.) ปัญญาสาส์น.

ฉบับพิเศษ ๑๑ (๔๔).

ปัญญาวาทะ (๒๕๔๒, กรกฎาคม-กันยายน.) “เข้าพรรษาบูชาแม่”

ปัญญาสาส์น. ๒๓-๓๐.

ปัญญาบันทิกขุ (๒๕๕๒.) “คำสอนก่อนรุ่งอรุณ : ธรรมะทำให้ชีวิต

สมบูรณ์”

เราจักไม่กระทำการที่ต่ำทราม ตามรอยชีวิตหลวงพ่อบุญญา. พิมพ์ดี. ๘๔-๘๕.

_____. (๒๕๕๒.) “คำสอนก่อนรุ่งอรุณ : หลักความเชื่อในพระพุทธ

ศาสนา”. เราจักไม่กระทำในสิ่งที่ต่ำทรามตามรอยชีวิตหลวง

พ่อบุญญา. พิมพ์ดี. ๙๔.

พระครูสีลวัฒนาภิรม (๒๕๕๐.) “หลวงพ่อบุญเสธเรื่องเหลวไหลมมาย”.

ประกายแห่งปัญญา ๙ : บูชาหลวงพ่อบุญ. ที่ระลึกกฐินสามัคคีวัดปัญญา

บันทาราม วันอาทิตย์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐. ๕๑.

_____. (๒๕๕๒.) “ข้อควรจำสำหรับชาวพุทธ”. ประกายแห่งปัญญา

๙ : บูชาหลวงพ่อบุญ. ๘๙-๙๐.

พระพรหมมิ่งคลาจารย์. (๒๕๔๙, ตุลาคม-ธันวาคม.) “ธรรมะสำหรับ

ข้าราชการ” ปัญญาสาส์น. ๑๑ (๔๕). ๓๓-๕๓.

พระเสด็จประทับค่ายให้ศรัทธา. (๒๕๔๙, ตุลาคม-ธันวาคม.) ปัญญาสาส์น.

๑๑ (๔๕). ๒-๒๕.

พุทธทาสภิกขุ (๒๕๔๑.) คู่มือมนุษยฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๓.

กรุงเทพฯ: เอมี่ เทอดดิ่ง.

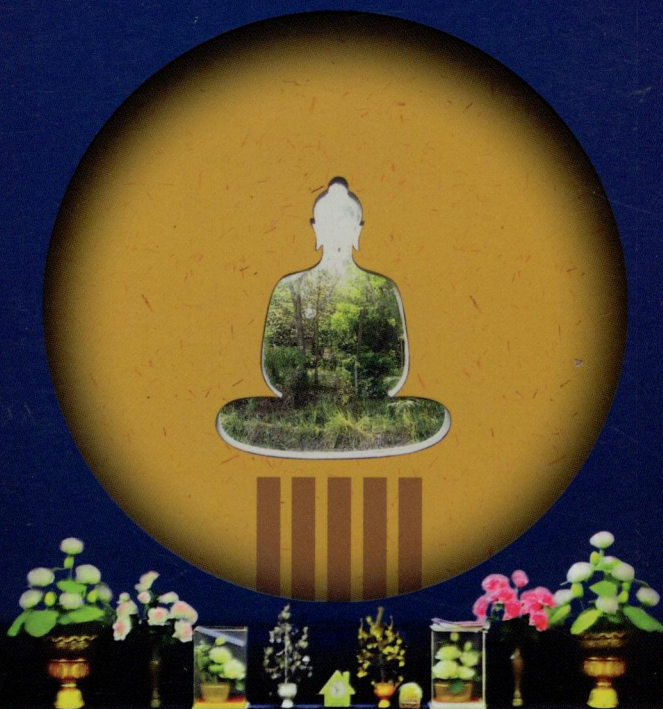
ไพยนต์ กาสี (มปป.) “ทำสมาธิ”. โพนฉางคปริตรพุทธฤทธิพิชิตโรค.

กรุงเทพฯ: เลียงเชียง. ๕๒-๕๔.

เข้าวัดเพื่อศึกษาวัตรปฏิบัติที่ดี
ของพระพุทธเจ้า แล้วนำไปใช้ในชีวิต
ประจำวันของเรา

พระปัญญานันทมุนี (ส.ณ.สุภโร)

วัดปัญญาบันทาราม

ตำบลคลองหลวง อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี

www.watpanya.com facebook.com/watpanyanantaram